

Motion till riksdagen 2013/14:Ju238

av **Agneta Luttropp (MP)**

Sexhandel med barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inkorporera barnkonventionen med dess tilläggsprotokoll i svensk lag.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skärpa lagstiftningen och vidta aktiva åtgärder mot kommersiell sexuell exploatering av barn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa barndomstolar och/eller specialutbildade domare.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade insatser för prioritering av barn som försvinner under asylprocessen.

¹ Yrkande 1 hänvisat till SoU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

Den svenska barnsexhandeln är en del av den globala handeln med barns kroppar för sexuella ändamål. Barnsexhandel är sexuella övergrepp på barn mot någon form av ersättning. Med samlingstermen barnsexhandel menas handel med barn för sexuella ändamål (människohandel), dokumenterade sexuella övergrepp på barn (barnpornografi) och kommersiellt sexuellt utnyttjande av barn i samband med resande (barnsexturism).

I regeringens handlingsplan mot sexuell exploatering, Socialdepartementet 2007, står följande:

- ? Inget barn i Sverige ska utsättas för sexuell exploatering.
- ? Inga barn i andra länder ska utsättas för sexuell exploatering av personer från Sverige.
- ? Barn som drabbas av sexuell exploatering ska få det stöd och den hjälp de behöver.
- ? Sverige ska bidra till ett effektivt internationellt samarbete i frågan.

Handlingsplanen menar också

- ? att tiotusenstals övergreppsbilder på barn inte granskas p.g.a. bristande resurser, vilket innebär att övergrepp tillåts fortgå på barn som skulle kunna ha identifierats och räddats,
- ? att sexuell exploatering av barn många gånger i det svenska rättssystemet sanktioneras med böter (barnpornografibrott, köp av sexuell handling med barn, sexköp av barn i människohandel) vilket leder till att professionella som arbetar med barn och/eller för att tillvarata barns rättigheter inte har tillräcklig eller adekvat kunskap om barnsexhandel,
- ? att hundratals barn i det svenska migrationssystemet försvinner varje år vilket innebär en risk för dessa barn att utsättas för barnsexhandel.

Sverige fick senast hösten 2011 kritik från FN:s barnrättskommitté för bristande implementering av tilläggsprotokollet om handel med barn, barnpornografi och barnprostitution. FN:s barnrättskommitté konstaterade att Sveriges myndigheter saknar grundläggande kunskap och statistik om barnsexhandel, långsiktiga strategier och effektiv koordinering mellan olika aktörer mot barnsexhandel, samt att straffsatserna inte står i proportion till de grova kränkningar som sexuell exploatering av barn utgör. Mycket av den kritik som framförs är sedan flera år tillbaka upprepad kritik från FN:s barnrättskommitté, vilket inte kan tolkas på annat sätt än att Sverige väljer att inte prioritera barns rättigheter. Snart två år efter kritiken har inga större ansträngningar gjorts från den svenska regeringens håll för att förbättra situationen.

Ecpat som arbetar aktivt med frågor rörande sexhandel med barn har länge framhållit bland annat vikten av att barnkonventionen ska inkorporeras i svensk lag. Utöver detta finns från Ecpat flera förslag på åtgärder som behöver göras för att sexhandel med barn ska upphöra. Miljöpartiet de gröna ser det som en plikt från samhället och en rättighet för barnen att göra allt som står i vår makt att få stopp på sexhandel med barn.

Viktiga steg i den riktningen är följande.

Inkorporera barnkonventionen i svensk lag

Sverige har alla möjligheter att vara ett föregångsland och ansvara för att barn inte kränks för vuxnas nöjes skull för sexuell exploatering. Det är dags att Sverige tar barns rättigheter på allvar, inkorporerar barnkonventionen med dess tilläggsprotokoll i svensk lag och prioriterar åtgärder mot kommersiell sexuell exploatering av barn. Sverige bör, liksom grannlandet Finland, vara ett föregångsland när det gäller det tredje tilläggsprotokollet om en klagomekanism genom att signera och ratificera protokollet och därmed deklarerar möjligheten att klaga som en självklar rättighet.

Skärpa lagstiftningen mot kommersiell sexuell exploatering av barn

Sverige bör se till att den svenska lagstiftningen revideras i enlighet med FN:s barnrättskommittés kritik och samtidigt ta tillfället i akt att bli ett föregångsland vad gäller lagstiftning mot kommersiell sexuell exploatering. En bot är inte en tillräckligt proportionerlig sanktion i förhållande till allvaret i ett sexualbrott mot barn. För att uppnå ett heltäckande skydd bör registerkontrollen ändras och en generell bestämmelse införs som innebär att den som förekommer i belastningsregistret eller misstankeregistret gällande sexualbrott mot barn, barnpornografibrott eller människohandel (oavsett om brotten enbart föranlett böter) förbjuds att anställas eller ges förtroendeuppdrag i frivilligsektorn om anställningen eller förtroendeuppdraget innebär regelbunden kontakt med barn.

Införa barndomstolar och/eller specialutbildade domare

För att ytterligare tillgodose barns rättigheter och skydd i rättssystemet krävs att specialiserade domstolar inrättas i Sverige, där domare har specialkunskap på området sexuella övergrepp på barn och våld, alternativt att specialkunskap om barns rättigheter, barnpsykologi etc. fordras för att få döma i barnmål. Redan 2004, i den statliga utredningen ”*Sexuell exploatering av barn i Sverige*”, presenteras slutsatsen som därefter har upprepats gång på gång i olika former och i olika forum.

Det har vid utredningens genomgång av domar framgått, att domstolarna ofta saknar kunskap om dynamiken i och konsekvenserna av denna typ av brott. Exempel finns på domar där ansvaret för exploatering lagts på minderåriga barn och att risken för upprepade brottsligheter negligerats.

Även domare ... behöver särskild kompetens i mål som gäller sexuell exploatering av barn.

Fel! Okänt namn på

Trots att poliser och åklagare i högre grad idag är specialiserade på dessa områden är detta inte tillräckligt. Eftersom sakkunniga används alltmer sällan i domstolar idag, måste domarna som dömer i dessa mål inneha sakkunskap själva.

Barnhusen utgör ett viktigt steg på vägen till att tillgodose barns rättigheter och skydd i rättssystemet. Diesen och Diesen menar att ”domstolskvaliteten hade varit bättre idag om vi hade haft särskilda barndomstolar och att sådana domstolar skulle vara lämpliga mottagare av de förbättrade barnutredningar som förhoppningsvis blir följden av det utredningssamarbete som är under utveckling i barnhusen”.

Rättsväsendet i stort men framförallt domare måste ha större barnfokus. Vikten av sådan specialkunskap hos domare och andra yrkesgrupper inom rättsväsendet lyfts fram både i den nya EU-agendan för barns rättigheter och av Europarådet.

Ökade insatser för barn i migrationsärenden

De ensamkommande asylsökande barnen har uppmärksammats relativt mycket i den offentliga debatten och varit föremål för en rad förändringar som vidtagits vad gäller rutiner i asylprocessen och lagstiftning för att öka barnets skydd mot exploatering och försvinnanden. Det finns emellertid andra kategorier av utländska barn som kommer till Sverige och löper en hög risk att exploateras av människohandlare eller försvinna. I och med att denna grupp barn inte uppmärksammas tillräckligt löper de en ännu större risk att exploateras. Dessa kategorier av utländska barn inkluderar barn med falska identitetshandlingar, ”senkommande barn” – barn som kommer efter det att familjen redan anlant till Sverige – gäststudenter samt barn i ”eget boende”. För att uppmärksamma denna grupp barn bör framtagandet av statistik förbättras avsevärt. Det finns ett stort behov av bättre samordning mellan myndigheter när det finns misstankar om människohandel. Barn i migration som försvinner eftersöks inte på samma villkor som svenska barn och allt för många barn trillar mellan stolarna i myndigheternas hantering av ärenden. För att förhindra att barn smugglas in bör tull, gränspolis samt passkontrollanter erhålla en bredare utbildning samt få utökade resurser och möjligheter att utarbeta metoder till utökad och förbättrad kontroll.

Att dessa uppmärksammade barn kommer i kläm på grund av lagstiftning, bristande rutiner, avsaknad av resurser och prioritet samt praxis är inte förenligt med Sveriges åtaganden enligt barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Stockholm den 1 oktober 2013

Agneta Luttröpp (MP)